

Check it out

Jongeren voor een duurzame wereld

De deur van het lokaal slaat met een klap open. Leerlingen storten zich naar buiten en vullen de gang, roepend en zoekend. 'Waar is de conciërge?', roept iemand. 'Ik heb hier vier vragen voor hem.' In zijn hand heeft hij het lespakket Check it out! waarmee de klas de school onderzoekt op duurzaamheid en energiebesparing. 'Nee! Geen bewegingsmelders in de WC! Het licht blijft dus de hele tijd aan!', roept een ander. 'Kijk, de zon schijnt en alle lokalen zijn verlicht. Niemand doet het licht uit!' De jongeren maken notities, vinken de checklist aan en hollen weer verder. Naar de kopieermachine. Wordt daar dubbelzijdig gekopieerd? Wordt het papier apart bewaard? En hoe zit het met de slaapstand van het apparaat?

SCHOLEN VOOR DUURZAAMHEID

De beamer presenteert een gelikte uitleg over de manier waarop het energiebedrijf effectiever zou kunnen communiceren over groene energie en energiebesparing. Keurig in het pak staan drie leerlingen op het toneel. Honderden andere leerlingen en tientallen adviseurs van bedrijven en ambtenaren luisteren met volle aandacht. 'Scholen voor Duurzaamheid' is een onderwijsprogramma van IVN Natuur-en milieueducatie. Bedrijven kunnen leerlingen om advies vragen en een serieus adviesbureau zorgt voor de bemiddeling. Ook gemeenten en provincies kunnen een advies vragen. Zo ontwikkelt de provincie Drenthe een toekomstvisie voor haar klimaatbeleid. Via 'Scholen voor Duurzaamheid' gaan honderden leerlingen hiermee aan het werk. 'Hoe ziet Drenthe er in 2050 uit als er 80 procent minder kooldioxide wordt geproduceerd?' is een van de vragen die de provincie stelt. Het gaat om energiebesparing, maar ook om ruimtelijke vragen.

Met de campagne 'Droge Voeten' kruipen leerlingen in de huid van de journalist. Ze moeten uitzoeken wat de risico's van klimaatverandering voor de waterhuishouding zijn. Leerlingen produceren uitstekende antwoorden op vragen uit de samenleving. Voor bedrijfsleven en overheid een unieke kans om bedrijfspraktijk en onderwijs te koppelen.

Zie ook www.scholen-voor-duurzaamheid.nl

Tijdens de slotmanifestatie van The Bet op 20 mei 2005 op het Fioretti College in Veghel tonen leerlingen dat zij de weddenschap hebben gewonnen van wethouder Van Bree van de gemeente Veghel. Zij hebben 15,9% CO₂ bespaard in 2 maanden tijd (met 8% hadden ze de weddenschap al gewonnen). Als prijs kregen zij voor 1500 euro zonnepanelen voor hun adoptieschool in Gambia.

t!

THE BET!

Tijdens de startbijeenkomst van The Bet op 1 april 2005 op het Oranje Nassau College in Zoetermeer tekent Wethouder Roerig van de gemeente Zoetermeer het contract met de leerlingen waarin staat wat de inzet en tegenprestatie van de weddenschap is. De leerlingen hebben 2 maanden later de weddenschap gewonnen door 14% CO₂ te besparen. Zij hebben daarmee 900 euro gewonnen voor een duurzame energemaatregel op school en 100 euro voor een uitje.

Op een donderdag in juni komen afgevaardigden van het Udens College samen in het kader van The Bet! om de weddenschap tussen scholieren en gemeente over energiebesparing te laten controleren. Scheidsrechter Rob Lenders bekijkt een presentatie waarbij de leerlingen vertellen wat ze allemaal hebben gedaan. Zo hebben ze stickers gemaakt die docenten erop moeten attenderen het licht uit te doen. Ook hebben de scholieren hun docenten fietscontracten laten ondertekenen om het komend schooljaar een bepaald aantal dagen met de fiets naar school te komen. Na de presentatie leiden de leerlingen Rob Lenders rond om te laten of de maatregelen echt zijn doorgevoerd.

Gedurende twee maanden hebben deze leerlingen hun best gedaan voor de weddenschap. Zij hebben in deze periode in totaal 15,8 procent energie bespaard op school. Met deze prestatie winnen ze ruim van de gemeente. Als prijs krijgen ze 500 euro voor een klas-senuitje en 1000 euro voor zonnecellen voor de Government High School in de stad Bamenda in Kameroen. The Bet is een project van Jongeren Milieu Actief. Jongeren van een school gaan een weddenschap aan met hun gemeente of provincie. Centraal staat de vraag wie de meeste energie kan besparen in de kortste tijd. Zie www.thebet.nl

CHECK IT OUT!

In een VMBO-school in Alkmaar zijn jongeren praktisch aan de slag met klimaat en energiebesparing. Voor thuis krijgen ze ook een checklist mee, die in de volgende les wordt besproken. In de laatste les maken de scholieren een actieplan, voor school en thuis. De directeur komt dan kijken of hij de aanbevelingen kan overnemen.

Zelf je school, je huis, je wijk of gemeente onderzoeken op duurzaamheid. Dat is goed mogelijk, het is spannend en het levert veel informatie op. In Gooi en Vechtstreek deden negen basisscholen mee aan het onderwijsproject 'Hou de Zon in Huis'. Na hun onderzoek op school gingen honderden leerlingen de wijk in om buurtbewoners te bevragen over hun zorgen over het klimaatvraagstuk en hun bereidheid om te investeren in energiebesparing. De uitkomsten sloten exact aan bij het regelmatig terugkerend statistisch onderzoek van de gemeente. Ook de conclu-

sies van de leerlingen over energiebesparende maatregelen op school sloten goed aan bij het Energie Prestatie Advies van bureau Ecofys. Zo konden de schoolbesturen zonder probleem maatregelen nemen die gemiddeld 15 procent besparen op energiegebruik en dus de energierekening verlagen. De scholen verdienen hiermee tegelijk de investering in het onderwijsproject terug.

Onder de titel 'Check it out! Tools voor een duurzame wereld' biedt een consortium vanuit het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties dit onderwijspakket voor basis- en voortgezet onderwijs nu breed aan. Een aantrekkelijk aanbod voor gemeenten. Binnenkort zullen openbare ruimten (en dat zijn veel scholen) worden voorzien van een Energie Prestatie Advies. Met 'Check it out!' levert het besparingsadvies iets op: aan energiebesparing en voor het onderwijs.

Zie ook www.checkitout.nu

KIES DE TOEKOMST

In een van de vergaderzaaltjes van het gemeentehuis zijn twee raadsleden en drie leerlingen intensief in gesprek. 'Deed of steunde uw partij voorstellen voor de inkoop van groene stroom? Of zal uw partij in de komende collegeperiode voorstellen doen waardoor de gemeente groene stroom gaat gebruiken?', vraagt een van de leerlingen serieus. Voor hem ligt een vragenlijst die alle partijen van de gemeente zullen beantwoorden. De gemeenteraadsverkiezingen zijn in aantocht en leerlingen van de derde en vierde klas van het voortgezet onderwijs onderzoeken hoe de lokale partijen rekening willen gaan houden met het klimaatvraagstuk. Tegelijkertijd leren ze hoe de lokale democratie werkt. Wat is de rol van de gemeenteraad en hoe komt beleid tot stand? De leerlingen maken hun resultaten klaar voor de lokale pers, die dergelijke gegevens en conclusies graag overneemt.

'Kies de Toekomst' is een campagne van Jongeren Milieu Actief en de Nationale Jeugdraad, gesteund door de regionale Centra voor Internationale Samenwerking (COS). Ook na de verkiezingen gaat dit project door, net als besluitvorming over klimaatbeleid en duurzame ontwikkeling en dus de toekomst van de jongeren. Zie www.kiesdetoekomst.nl

JONGEREN HEBBEN DE TOEKOMST

Dat jongeren graag met actuele maatschappelijke thema's aan het werk willen, is geen verrassing. Dat je hiermee ook concreet energiebesparing en duurzaamheid een stimulans in de breedte kunt geven en er geld mee kunt besparen, is minder bekend. Gemeenten en provincies die het thema 'klimaat en ruimte' op de agenda willen zetten, kunnen dit heel renderend samen doen met jongerenorganisaties en onderwijsinstellingen. In het onderwijs staan samenleving en maatschappelijke ontwikkeling steeds meer centraal. Uit de resultaten van de Lokale Duurzaamheidsmeter blijkt dat 25 procent van de Nederlandse gemeenten zegt actief te communiceren over klimaatbeleid en steun zoekt bij de bevolking voor haar beleid. 20 Procent van de gemeenten geeft aan hierbij te willen samenwerken met het onderwijs. Dat treft, want jongerenorganisaties staan in de startblokken om mee te werken aan onderwerpen als energiebesparing.

